

Порядок реагування на довідені випадки булінгу (цькування) в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування)

1. Директор закладу має розглянути звернення у встановленому порядку.
2. Директор закладу створює комісію з розгляду випадків булінгу, яка з'ясовує обставини булінгу.
3. Якщо комісія визнала, що це був булінг, а не одноразовий конфлікт, то директор закладу освіти повідомляє уповноважені підрозділи органів Національної поліції України та Службу у справах дітей.
4. Особи, які за результатами розслідування є причетними до булінгу, несуть відповідальність відповідно до частини другої статті 13 (вчинення правопорушень за статтею 1734) Кодексу України про адміністративні правопорушення.

18 грудня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон № 2657-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», яким закріплено відповідальність за вчинення булінгу.

Булінг*

- моральне чи фізичне насильство, агресія – 340-850 грн.;
- штраф від 850 до 1700 грн.;
- громадські роботи від 20 до 40 годин.

Булінг*, вчинений повторно протягом року або групою осіб

- штраф від 1700 до 3400 грн.;
- громадські роботи від 40 до 60 годин.

Неповідомлення керівником або педагогом закладу освіти органам Національної поліції про випадки цькування

- штраф від 850 до 1700 грн.;
- виправні роботи до 1 місяця з відрахуванням до 20% зароботку.

* Застосовується до дітей від 16 років та батьків, чиї діти вчинили булінг у віці до 16 років.

Якщо правопорушення вчинили неповнолітні до 16 років, штраф сплачуватимуть батьки.

Всі працівники, батьки та діти мають знати, що вони повинні повідомити про випадки булінгу (цькування), які їм стали відомі або про які вони підозрюють. Якщо це дитина, то вона може сказати батькам, педагогам, зателефонувати на гарячу лінію телефону довіри або одразу в поліцію. Якщо це дорослий – повідомити керівника закладу освіти, або уповноважену особу, або одразу звернутись в поліцію. У разі, якщо випадок булінгу, свідком якого став цей дорослий, потребує негайного втручання та загрожує життю і здоров'ю

його учасників – також негайно повідомити поліцію, у разі необхідності органи охорони здоров'я для надання екстреної медичної допомоги. Це стосується всіх сторін булінгу (цькування), в тому числі свідків або тих, хто знав про можливість вчинення булінгу (цькування).

Коли керівник закладу освіти отримує заяву про випадок булінгу, він негайно повідомляє поліції, службі у справах дітей, батькам або законним представникам дитини. Потім видає наказ, яким визначає склад комісії з розгляду випадків булінгу (цькування). Для кожного конкретного випадку слід визначати новий склад такої комісії, аби забезпечити неупереджений розгляд випадку.

Уповноважена особа або у разі її відсутності - особа, яка її замінює, до засідання комісії проводить розслідування та готує необхідні для засідання матеріали (шляхом опитування учасників випадку, з'ясування наявності фото та відеофіксацій, підготовки висновку психологом тощо). Після завершення збору даних керівник скликає засідання комісії з розгляду випадків булінгу (цькування). Члени комісії на засіданні розглядають та аналізують матеріали, зібрані в результаті попереднього з'ясування обставин; визначають сторін булінгу (цькування), можливі причини та необхідні заходи для їх усунення; планують заходи стабілізації психологічного клімату у колективі, формування емпатії між сторонами булінгу (цькування) та надання соціальних та психолого-педагогічних послуг сторонам булінгу (цькування), в тому числі із залученням необхідних фахівців із надання правової, соціальної та іншої допомоги тощо; формують рекомендації для педагогічних працівників закладу освіти щодо доцільних методів навчання та організації роботи з дітьми-сторонами булінгу (цькування) та їхніми батьками або законними представниками; формують рекомендації для батьків або законних представників дитини, яка стала стороною булінгу (цькування).

До складу такої комісії можуть входити уповноважена особа та інші заінтересовані особи (педагогічні працівники, практичний психолог, медичний працівник та інші особи) за рішенням керівника закладу освіти. До участі в засіданні комісії за потреби також можуть бути залучені сторони булінгу (цькування), один з батьків або законних представників дитини-кривдника та дитини-потерпілого, представники служби у справах дітей, поліції та інших зацікавлених осіб.

Головна ціль створення такої комісії - це не визначити, чи був випадок булінгом чи одноразовим конфліктом (це може встановити лише суд), а розробити план подальших дій щодо вирішення ситуації в закладі освіти, проведення стабілізації психологічного клімату та створення безпечних умов для подальшого спільного навчання сторін випадку в одному закладі освіти, уникнення рецидивів. Для досягнення ефективності запланованих заходів рекомендації комісії повинні виконувати всі учасники освітнього процесу.